

EESTI INVALIID

EESTI INVALIIDIDE ÜHINGU HAALEKANDJA

Nr. 2.

Juuni 1951

1. aastakaik

EESTI VABARIIGI PRESIDENDI viimane lakitus Eesti rahvale

V O I D U P Ü H A K S

Kui 1940.a. Eestis olid valitsemas juba punased võimumehed, oli President Konstatin Pats'il ettevalmistatud lakituskiri Eesti rahvale Võidupühaks, milline aga jäi oludest tingitult avaldamata. Need meie Presidendi viimased mõtted ja sõnad ei ole möödunud aastate jooksul aga mitte vananenud ega ununenud, vaid peavad meid tänapäeva raskest põgenikuelus julgustama ja kohustama.

EESTI RAHVA POJAD JA TUTRED!

Täna puhitseme jälle Võidupüha. See on nüüd juba seitsmes kord, mil vaba Eesti rahvas pärast suvist pööripäeva koguneb võidutulede ümber. Aga kõik päevad ja kõik pühad pole sarnased. Meie kõik teame, kuidas vahepeal ajad on muutunud ja kuidas maailmas nii mõndagi on teiseks saanud, kui see oli eelmiste Võidupühade ajal. Suured rahvad on kokku pörganud ja hulk riike on sattunud sõja vihasse ja hävitavasse keerisesse.

Samal ajal, kui sõjavanker Euroopas sõidab oma rasket sõitu, Eesti rahvas jätkab rehus oma tööd. Igaüks, kes on pannud tähele sündmuste käiku, teab, et see rahu ei valitse Eesti piirides mitte kogemata ega ainult juhuse tõttu, vaid meie ise oleme otsustavalt selleks tegutsenud, et sõda oma riigist eemale hoida. Meie oleme alati kinnitanud, et Eesti tahab elada rehus ja heas läbisaamises teiste rahvastega. Meie oleme kuulutanud end praeguses rahvusvahelises tülis erapooletuks ja oleme pidanud seda erapooletust nii sõnas kui teos. Meie oleme sõlminud lepinguid, mis selleks on kaasa aidanud, et sõda Eesti piiridest eemale hoida.

Meie maast on kõigest alles 20 aastat tagasi vaenuvenker üle veerenud. Ainult kaks aastakümnet on rahu kosutanud meie võitlus-terikast maad. Aga kui meie täna võidutulede valgusel heidame oma pilgu tagasi sellele lühikesele kahekümnele aastale, siis ei saa jääda meie silmade eest varjule, kui palju oleme selle aja jooksul edasi jõudnud, kui palju oleme teinud älesehitavat tööd ja kui palju oleme saanud kindlaks vara poolest ja vaimu poolest. Inimeste elu on selle kahekümne aasta jooksul järjest paremaks muutunud

ja meie poolehoid oma riigi vastu ning usk tema paremasse tulevikku on saanud vägevamaks ja sügavamaks.

Et see nõnda on, siis on ka igapähele selge, et Eesti riik on teinud otsustavaid pingutusi selleks, et sõda ei pääseks veerema üle Eesti viljaväljade, üle meie rahvarikaste külade, talude ja linnade hävitama Eesti rahva poegi ja tütreid ning laastama kõike seda mida oleme jõudnud kahekümne aasta jooksul üles ehitada. Eesti riik on talitanud nendes küsimustes täie teadmise ja kindla sihiga kaitsta kõike seda mis meile kallis on.

Et see meil on korda läinud, see on praegusel ajal suur võit, et seda ei saa jätta Võidupühal nimetamata.

Eesti riik on loodud ja on olemas Eesti rahva enda kasude pärast.

Ei ole kedagi teist maailmas, kes saaks kaitsta ja hoida seda vara, mida meie oleme kogunud, kui Eesti riik seda ise ei teeks.

Ei ole Eestis ühtegi elukutset ega rahvakihti, kelle käsi võiks siis hästi käia, kui Eesti riigi käsi halvasti käib.

Seepärast ei ole Eesti rahval siin maailmas kedagi muud, kelle peale loota ja kelle poole hoida, kui ainult oma riik.

Kõige suurem, mida meie oleme suutnud luua on Eesti riik. Tema-le kuulub meie kõige palavam armastus, meie ustavus, meie töö ja meie elu. Eesti riik vajab meie tööd ja meie ustavust sest meie ühise töö ja ustavuse najal tema ongi tõusnud ja tugevaks saanud.

Alati, kui meie rahvas on midagi ühiselt ette võtnud ja on ühte hoidnud, on see meie rahvale õnne toonud. Aga alati siis, kui meie rahvas on isekeskis olnud lahkbelides, on sellest teised kasu saanud, meie ise aga oleme kahju saanud. See on meie oma kogemus. Meie ei tohi seda unustada. Mida raskemad on ajad, seda tugevamini peab Eesti rahvas ühte hoidma.

Ühte hoida - see on praeguse aja kõige suurem käsk Eesti rahvale. Meie peame kõik selleks tegema, et võiksimel rasked ajad üle elada, ilma et meie rahva elujõud ja elahoog praeguse aja raskuste all kahaneks. Seda suudame ainult ühisel jõul.

Meie peame oma elu nõnda korraldama, et ka kõige vaesem meie hulgast seda riiki nõndasama palavalt armastaks, kui need, kellele elu palju andnud. Siis seisab meie vaba Eesti riik kindel.

Kunagi, ka kõige pimedamatel aegadel ei ole kadunud sellelt maalt usk ja lootus paremasse ja ilusamasse tulevikku. See usk ja lootus on meid kandnud läbi heade ja kurbade aegade kuni tänaseni ja kannab meid ka tulevastes aegadesse. Täis usku ja lootust vastab ka täna vaba Eesti rahvas kindlalt ja rahulikult tuleviku poole.

Ühes meile kõigile tuttavas ja armsas laulus üteldakse:

"Eesti vaprad vanemad
veimuvallast vaatavad."

Mina arvan ja loodan, et kui tänasel Võidupühal meie peale veimuvallast vaatab Eesti endiste aegade võitlejate lõpmatu rida, kes mööga ja adraga on visalt rejanud selleks teed, et kord võiks tõusta Eesti riik, siis need võitlejad näeksid, kuidas täna Eesti rahvas seisab kindlalt oma riigi ümber, mees mehe kõrval ja süda südame kõrval. Sellepärast võivad täna uuesti kaada lauliku sõnad:

Ma Taara tammikutes
veel kuulen kanget häält:
kõik ennemuistsed tuuled
ei ole kadunud säält!

Võidupühal. 1940.a.

K. Pats

VABARIIGI PRESIDENT

Lääne-Saksamaal asuvad eesti invalidiidid on jõudnud murrangulisse ajajärku - s.t. hoolimata saksa paguluse viiest ja raskest aastast - täis ootusi, lootusi, kuid ka raskeid pettumusi ja kibestumusi - tuleb lõplikult sisseelada Saksamaa oludesse ning alus panna oma eksistentsile.

- Ei ole seepärast ülearune, püüda süveneda eesti invalidide probleemidesse.

Kui omalajal avanesid emigratsiooni väravad, ootasid meie invalidiidid üheväärsust emigratsiooni suhtes. Tegelikult kujunes olukord aga teisiti. Eesti invalididele, tingitud nende eriolukorrast, avanes emigratsiooni võimalusi väga piiratud ulatuses. Välja pääsesid ainult mõned üksikud kergemate vigastustega, kuna raskemate vigastustega invalide ei tahtnud keegi. Oli kõigile väga selge, et igaüks püüdis saada ainult terveid, tugevaid ja töövõimelisi, kuna teised - nende hulgas ka meie vigastatud - tagasi lükati kui kõlbmatu element. Ainukeseks erandiks oli ja on praegugi veel U.S.A. Terve see olukord mõjus muidugi kibestavalt meie invalididele ning selle järelmõjuna suhtuvad invalidiidid kogu IRO tegevusele emigratsiooni osas väga skeptiliselt. On ju kõigile selge, et nendele paljukannatanud inimestelt sellega viimane lootus ära võeti parema elujärje saavutamiseks ja oma julgeoleku kindlustamiseks.

Need inimesed - kes viimase viie aasta jooksul väga palju on pidanud läbi tegema, keda on paisatud kasarmu nurgast baraki nurka ja ümberpöörduvalt, kes kuude kaupa on viibinud mitmetes emigratsiooni laagrites ning keda ikka ja jälle on tagasi lükatud - on lõpmatuseni kibestunud ja tüdinenud ning pole sugugi imestamise väärt, et nad kannatavad alaväärtusetuse tunde ja teiste samalaadiliste komplekside all, sest nendel puudub võimalus oma elu korraldamiseks ning kellele nii mõnelgi korral on mõista antud, nagu polekski nad inimesed.

Seda imestamisväärssem on asjaolu, et kõik see pole siiski suutnud murda nende vaimu ega alla suruda nende tahet oma elu korraldamiseks. Kuigi kõik need viis pikka aastat paguluses on olnud meie suuremale osale invalididest ainult äpardumiste ja vintsutuste pikk seeria, on nad otsinud ikka ja uuesti jälle väljapääsu sellest. Tunnetanud, kui ilmnud esimesed sümptoonid, et tuleb pikemaks ajaks seotuks jääda Saksamaaga, asusid meie invalidiidid võimaluste selgitamiseks - ja otsimiseks oma õiguslike, seaduslike ja majanduslike huvide - ja kaitse korraldamiseks, et ennast ühel heal päeval mitte abituna - ja mahajäetuna leida, sest ilmne oli, et meie siinsed rahvajuhid taotlesid kõige kiiremas korras jalgadelt Saksamaa talmu maharaputamist ning vähe huvi tundsid meie kaugema tuleviku üle, kes me Saksamaale määratud jääma olime.

Esimene realline samm meie invalidide organiseerimiseks, koondamiseks ja omaenda eest väljaastumiseks astuti meie invalidide enesete poolt, näidates sellega vankumatut taht mitte veerevate rataste all jäämiseks ja kindlat usku paremasse tulevikku. Kuigi meie invalididel polnud sellel alal seerte kogemustega organisatooreid, saadi siiski üle esimestest raskustest, millele pörkuda tuli ja sai teoks see, milles nii mõnelgi pool kaheldi.

Kahe aasta eest, kui meie invalidide esindajad esimest korda kokku tulid ja aluse panid Eesti Invalidide Ühingule (EIÜ), oli olukord mitmeti teisiti. Elati tollal veel IRO hoolduse- ja eestkostmise all ja raske oli niisuguses olukorras mingisuguseid kaugemale ulatuvaid kavasid koostada, veel raskem oleks olnud neid rekendada, sest kõik meie endakorraldamise püüded rippusid ära suurel määral IRO-st ja ei võinud kunagi etteaimata IRO tujuksid - ja kavasid oma hooltsalustega. Sellises ebaselgusetus olukorras piirduti esialgu ainult organisatsiooni kui niisuguse väljakujundamisega rööbiti sündmuste arenguga meie sisemise elu kulgemises. - Muidugi ei unustatud

aga kunagi mõtteid, millepärast sai teoks üldse eesti invaliidide organiseerimine ja järelepeetavalt töötati, niipalju kui seda olukord lubas selles suunas.

Vahepeal on olukord võtnud aga hoopis teise ilme. Briti tsooni osas asuvad invaliidid on täielikult ilma eranditeta Saksa majanduses, USA tsooni invaliidide enamik on juba Saksa majanduses või sinna siirdumas. Saksa Liiduvabariigi valitsuse poolt makstavatest rentidest ja toetustest piisab ainult minimealsete vajaduste rahuldamiseks ja on selge, et selline olukord, pikemaajalise kestvusega, pole mitte talutav. Töövõimaluste saamine on peaaegu lootusetu. Juba üksinda sellepärast, et Saksa Liiduvabariigis on ikkagi veel üle miljoni töötatöölise ning on loomulik, et tööle võtmise suhtes eelistatakse omamaalasi. Samuti on väljakannatamatud praegused korteriolud, kuna invaliidid pole suutelised tasuma korterisaamiseks vajalikke juurdemakse.

Lühidalt kokkuvõttes võime nentida tõsiasi, et meie invaliidid sõna tõsisel mõttes praegustes oludes vegeteeruvad.

Kõiki neid asjaolusid arvesse võttes, peaks olema igaühele selge, et siin tuleb olukorra muutmiseks- parandamiseks kõige kiiremas korras midagi ettevõtta, sest praeguse olukorra sihitu, eesmärgita, lootusetu, jne. elu viib meie Lääne-Saksamaa invaliidide vastu vaimsele- ja moraalsele lagunemisele, kus inimeste eneste tahted- ja vaim lihtsalt alaliste majanduslike raskustega võideldes nõrkeb.

EiÜ seoses üldtooduga leidis hädavajaliku- ja kiireloomulise olevat eesti invaliidide probleemi lahendamist Lääne-Saksamaal kõige kiiremas korras läbi viia. - See tähendab, tulevad kõrvaldada kõik kahjustavad tegurid, tuleb anda esijoonel inimestele elu- siht ja mõte, teiseks - võimaldada vastuvõetavad elamistingimused, kolmandaks tuleb anda inimestele töö ja tegevus. On üsna loomulik, et seda küsimust ei saa lahendada mitte üleöö ega nädalate või kuude jooksul, kuid hea tahte ja välisringkondade kaasabil on siin võimalik väga, vägapalju saavutada.

Invaliidide eneste sooviks on puht eesti invaliidide kodu rajamine sellisel kujul, et sinna saaksid asuda invaliidid ühes oma perekondadega, et kodu juurde luuakse töökojad, ettevõtted, käsitööringid, jne. kus iga koduviibiv invaliid saaks töötada oma oskuste ja võimete kohaselt.

Seda üldist soovi arvestades on EiÜ ellukutsunud Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondi (EIKAF), mille valitsemise korda meie pikemalt ei puuduta, kuna ta on täielikult äratoodud käesolevas häälekandjas. Selle fondi tegelikuks sihiks on teatava algkapitali muretsemine ning selle kaudu pikaajalise ehituslaenu taotlemine Saksa Liiduvabariigi valitsuselt. Selle algkapitali saavutamiseks on EiÜ juhatus astunud ja astub kontakti välis-eesti ringkondadega ning peab ütlema, et üldine suhtumine eesti invaliidide muredesse ja raskustesse on olnud üllatavalt vastutulelik ja häätatlik. See annab meie invaliididele uut värskest ja jõudu raugematu innuga edasi võitlemiseks kuni oma eesmärkide saavutamiseni.

Elpool toodust näeme siin kahte eriperioodi meie invaliidide pagulaselus. Esimene: pidevate skriinimiste ja teisi meeliärevil hoidvate nähetega IRO laagreis ja teine: võitlemine oma olemasolu eest pagulasena Saksamajanduses. Viimane tohikseriti akuutne olla ja kõikide meie vabas maailmas leiduvate eestlaste tähelepanu köitma. Kui esimeses nagu viimaseski sõjas kogu meie rahvas hinge kinnipidades ja igasuguseid ohvreid tuues kaasa elas meie rindevõitlejate - meie praeguste invaliidide- võitudele ja lüüasaamistele, kellele rahvas tollal kõik omad lootused pani, et kättesaamatu oleks meie väikene Eesti, meie kodumaa - asjaatlikutele võimuhnitsejatele - kas tohiks neid inimesi nüüd üksi jätta nende praeguses võitluses oma eksistentsi eest.

Kas ei peaks praegusegi heitluse motoks olema: " üks kõikide - kõik ühe eest? "

EESTI INVALIIDIDE ÜLESKUTSE KÕIGILE EESTLASTELE KÕIKJAL

Eesti invaliidid Lääne-Saksamaal olles koondunud juriidilise isiku õigustega "Eesti Invaliidide Ühingusse", vaatavad teatud muurega tulevikku: kuidas luua entud tingimustes vähegi mugavat kodu, kuidas hoida oma moraalselt ja rahvuskultuurilist taset ja kuidas olla sealjuures kasulik eestlusele kadumaal ja võõrsil.

Sihid, mis ühingu põhikirjas on ülesseatud, on suured ja õilsad. Senise tegevusaja jooksul on nii mõndagi juba saavutatud - enamik ülesseatud sihte on alles soovunelmad, kuid realiseeritavad unelmad. Oma morealne ja majanduslik jõud on piiratud, kuid ta on raudvarana olemas.

Käesolevaga pöördub Eesti Invaliidide Ühing kogu maailma eestlaste poole, paludes kõikjal, nii trükkis kui ka suusõnal paljundada ja levitada meie üleskutset, et ta jõuaks lumepalli-põhimõttel iga üksiku eestlaseni.

Meie ei palu mitte ainult majanduslikku abi, seda rohkem aga moraalselt ja kultuurilist. Meie palume, et meid mitte ainult ei peetaks meeles, vaid meie palume, et meid, Saksamaale jaanuid invaliidide, tõmmataks kui eestluse eelväge üht osakest kõikidesse eestluse üritustesse kaasa, et meie ka selles õnnetus olukorras kuhu oleme sattunud, saaksime veelkord anda oma panuse.

Esijoones peame looma endile kodu ja keskuse. Alkapitalikene oma fondidest on olemas. Peame aga koguma sarnase summa, et meil oleks alus nõutada ehituslaenu Saksa Lõduvabariigi valitsuselt.

Vajame kirjandust oma laenuraamatukogu suurendamiseks ja täiendamiseks. Iga emakeelne trükitud sõna on meile kallis.

Kutsume üles kõiki eesti organisatsioone ja eestlasi kogu maailmas meid abistama võimaluste piirides, üldalmainitud sihtide taotlemisel.

Eestlased!

Me täname juba ette iga heategeva õhtu või kontserdi korraldamise eest!

Me palume kõiki astuda meie ühingu toetavaks liikmeks!

Me täname ette kõiki entusiastlike organisatooreid, kes kujundavad kogu maailmas EESTI INVALIIDIDE ABISTAMISE TOIMKONDI.

EESTI INVALIIDIDE KODU ASUTAMISE FONDI

VALITSEMISE KORD

1. Eesti Invaliidide Ühing paneb viiesaja saksa margaga aluse Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondile (lüh. EIKAF).
2. Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fond asub Eesti Invaliidide Ühingu juures Laane-Saksamaal.
3. Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondi eesmärgiks on kodu asutamine Eesti Invaliidide Ühingu tegevliikmetele koos töö- võimeluste pakkumisega kodu juurde loodavates teekodades ja ettevõtetes.
Nende eesmarkide saavutamiseks on Fondi valitsejail õigus:
 - a) vastu võtta annetusi, toetusi ja kingitusi
 - b) rentida või osta maatükke ja hooneid
 - c) renditud või ostetud maatükkidele hooneid ehitada.
4. Eesti Invaliidide Kodu asutamiseks annetatavad summad ja toetused kantakse Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondi.
5. Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondi laekuvad summad tulevad kanda eriarvele ja on kuni kodu asutamiseks vajaliku kapitali kokkusaamiseni puutumatud.
Kapitali protsendid arvestatakse pärast seaduslike maksude tasumist Fondi kapitalile juurde.
6. Maatükkide või hoonete ostmiseks, rendilepingute sõlmimiseks ja ehituste alustamiseks on fondi valitseja õigustatud nii- pea, kui on koos vajalik kapital ja olemas Eesti Invaliidide Ühingu peakoosoleku vastav otsus.
7. Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondi üle valitseb korrapäraselt valitud Eesti Invaliidide Ühingu juhatus.
Fondi valitsemist revideerib korrapäraselt valitud Eesti Invaliidide Ühingu revisjonikomisjon vähemalt kaks korda aastas.
8. Liikmete vastuvõtmist Eesti Invaliidide Kodusse teostab Eesti Invaliidide Ühingu juhatus.
Liikmetel on õigus esineda kaebustega juhatuse otsuste vastu peakoosolekul.
9. Eesõigustatud korras võetakse Eesti Invaliidide Kodusse vastu neid tegevliikmeid, kes on kodu asutamiseks kaasaaidanud oma- poolsete juurdemaksudega.
Teostatud juurdemaksud arvestatakse kodus elamise ajal üürist maha.
10. Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondi valitsemise korda saab muuta ainult Eesti Invaliidide Ühingu peakoosolek 3/4 häälte- enamusega.

KÜÜDITAMISE 10. AASTAPÄEVA LEINA- JA PROTESTAKTUS

Lübeckis

14. juunil k.a. toimus Lübeckis EIÜ juhatuse korraldamisel leina- ja protestaktus 10-da küüditamise aastapäeva tähistamiseks.

Aktuse avakõne ütles EIÜ esimees ksv! E.Kikerpill, toonitades seda suurt leina ja ahastust mis tabas Eesti rahvast 10 aastat tagasi.

Aktuse kõne pidas EIÜ toetavliige ksv! A.Joonson, kes omas sõnavõttus teravalt protesteeris selle ülekohtu vastu mida ühele väikesele kuid tublile ja töökale rahvale lasti osaks saada, nii aktiivsete küüditajate, kui ka vaiksete pealtvaatajate - läänemaailm - poolt.

Edasi esitas ühingu toetavliige ksv! K.Hintzer Oberhammergeau Kristuse kannatusmängud koos vastava sõnalise ja muusikalise saatega. Vastavad tekstid olid helilindile räägitud Eesti keeles õp. Valter Koppermann'i ja Konrad Veem'i poolt. See heliline saade koos valguspiltidega kestis üle tunni ning jättis väga sügava ja haarava mulje kõigile koosviibijatele, olles ühtlasi nagu paralleeliks ning eeskijuks praegu paguluses viibivatele kodututele ja raskustega võitlevatele eestlastele ning eriti eesti invaliididele.

VANGID LAULAVAD

Vaata,
vastu punavat öhtutaevast
vanguvad vangide
tumedad read!
Nad lähevad raskete sammudega töölt,
kitsad ja kahvatud näod rinnal.

Kuula,
tumedalt kõlisevad
ketid nende jalgades,
ja nende iga samm
jaab karjatusena
kevadisse öhtusse!

Sünged, mustad varjud
venivad üle lagendike.
Nad on ju inimesed,
kellelt on isegi nimed võetud.
Nad vaaruvad
oma traateedade poole.

Aga puudes laulavad linnud
ja põllud kahisevad
koduselt.
Vist köetakse saunagi
kuskil külas!
Jakuskilt lehvib küpseva leiva
magus, hullutav lõhn.
seal kuskil
on lauad kaetud. -
Sealt kuskilt
hõljub kerget muusikat
nagu immitsevat uima
läbi kevadise öö.

Ja kuula,
äkki vangid laulavad!
Nende laul voogab
väsinult ja kahedalt
läbi kevadise öö.

Aga selles kisendab
tapalavade viidava elujanu,
Aga selles leegitseb
viha ja armastus.
Aga selles helisevad veelgi
lapsepõlve igatsused.
Aga selles mühiseb
- kuula! -
eestlaste trots üle Siberi taigade!

Vangid laulavad!

Ja sina, kes oled vaba,
saad jõudu
vangide laulust.

(Arved Viirlaid'i luuletus-
kogust "Hulkuri Evangeelium")

Mõni sõna uuest sõjavigastatude hooldusseadusest

R e n t

Uue hooldusseaduse (Bundesversorgungsgesetz) alusel - vastuvõetud Saksa Liiduvabariigi valitsuse poolt 21. dets. 50. kehtima hakanud 1. okt. 50. - on kõik sõjavigastatud, kes on 25 % või enam omast tööjõust kaotanud, õigustatud saada sõjavigastatu renti.

Rent jaguneb põhi- ja ühtlusrendiks. (Grund- u. Ausgleichrente) Põhirenti on õigustatud saada kõik tunnustatud sõjavigastatud, kes on kaotanud 25 % või enam omast tööjõust. Sõjavigastatud, kes on kaotanud 50% või enam omast tööjõust (Schwerbeschädigte) ja sel' põhjusel ei ole võimelised täies või piiratud ulatuses töötama ja kellel eluütlalpidamiseks teised võimalused puuduvad, evivad õigust ühtlusrendile.

Põhirenti maksetakse vastavalt töövõimetuse %-le järgmiselt:

30 % - 15 DM. kuus	70 % - 45 DM. kuus
40 % - 20 "-	80 % - 55 "-
50 % - 25 "-	90 % - 65 "-
60 % - 35 "-	100 % - 75 "-

Ühtlusrenti maksetakse vastavalt töövõimetuse %-le järgmiselt:

50 % - 40 DM. kuus	80 % - 60 DM. kuus
60 % - 40 "-	90 % - 75 "-
70 % - 50 "-	100 % - 90 "-

Abielulistel suureneb ühtlusrent abikaasa ja iga lapse pealt 10 - 15 DM. võrra kuus.

Vigastatuile, kes vajavad hooldust ja kõrvalabi, maksetakse põetisraha (Pflegegeld) vastavalt vajadusele 75 - 150 DM. kuus. Näit. pimedatele reeglipäraselt 100 DM. kuus. Põetisraha ei makata vigastatu haiglas- või puhkekodus viibimise ajal.

Rendisaaja surma puhul, s.t. kui surma põhjuseks on tunnustatud sõjavigastus, maksetakse tema omastele DM. 240.- matuseraha, teistel surmajuhtudel DM. 120.- Samuti on surnu omaksed õigustatud veel kolm kuud peale vigastatu surma saada tema renti.

R a v i

Sõjavigastatule kes omab õiguse rendile, tagatakse tema tunnustatud vigastuse tasuta ravi niikaua kuni tal on õigus rendile.

Raskeltvigastatule (tööjõukaotus vähemalt 50%) on tasuta ravi tagatud ka haigusjuhtudel, millised on tekkinud mitte sõjavigastuse tagajärjel.

Raskeltvigastatu omastele, kes tema ülalpidamisel on ja kes ei ole haiguste vastu eraldi kindlustatud, tagatakse ambulatoorne arstiabi, hambaravi, ravimid ja ka haiglaabi.

Ravi puhul raviasutustes makstakse vigastatule, kes ei ole haiguskindlustuse all, haigeraha (Krankengeld) samas ulatuses nagu maksub seda heigekassa omadele liikmetele, kuid see ei tohi koos rendiga ületada DM. 4.- päevas. Abielulistel ja lastega vigastatuil suureneb see määr abikaasa ja iga lapse pealt DM. -50 võrra päevas.

Ravi puhul raviasutustes makstakse vagastatule tema renti edasi ja tema perekonnale või omastele, kes tema ülalpidamisel on, majapidamisraha (Hausgeld) samas ulatuses nagu maksab seda haigekassa oma liikmetele, kuid see ei tohi koos rendiga ületada DM. 3.- päevas. See määr suureneb abikaasa ja iga lapse pealt DM. -50 võrra päevas.

Õigus hooldusele - rent, ravi jne.- katkeb vigastatu viibimisel välismaal või vanglakaristuse kandmisel, kui viimane kestab üle kolme kuu.

- - -

Nagu ülaltoodust nähtub, toob uus hooldusseadus enesega kaasa nii mõnesgi osas tunduvalt paremusi, eriti tasuta ravi suhtes, milline siiani täielikult puudus. Mis puutub aga sõjavigastatute majandusliku olukorra parandamisesse rentide kõrgendamisega, siis on see ainult osaline. Tegelik elu näitab, et selle paranemisest kuni 80% tööjõukaotusega vigastatute juures ei saa juttugi olla. See on ainult teoreetiline - paberi peal.

Kuni 50% tööjõukaotusega vigastatuil on põhirent kärbitud ja ühtlusrendile ei ole neil õigust. 50 - 80% tööjõukaotusega vigastatuil, kes kuuluvad tööametite, hoolekandeesutuste jne. alla, on rent küll kõrgendatud kuid tööametid, hoolekandeesutused jne. võtavad rendikõrgenduse arvesse (ka möödunud aasat 20%-lise kõrgenduse) ja vähendavad sellevõrra omi toetusi (Arbeitslosenfürsorge) alates hooldusseaduse jõustumisest ja peavad enammakstud toetussummad rendi-järeilmaksust (Nachzahlung) kinni. Nii, et mida üheltpoolt suurendatakse vähendatakse samavõrra või veel enamgi teiselt poolt, ning kuni 80% tööjõukaotusega vigastatud satuvad selletõttu veelgi halvemasse majanduslikku olukorda kui nad seda olid enne rentide "kõrgendamist". Kasu saavad ainult 90 - 100% tööjõukaotusega ja töötajad vigastatud.

Sotsiaalsoolekanne

Paljude meie kaasmaalaste lõpliku elamaasumisega Saksa majandusse poleks mitte huvituseta kui käsitleme siinjuures üldjoontes Saksa hoolekandesse puutuvaid küsimusi.

1). Töötatöölise toetus (Arbeitslosenunterstützung)

Seda maksetakse kõigile kes on pidevalt töötanud vähemalt kuus kuud ja kelle vallandamist ei ole põhjustanud oma süü. Maksetava toetuse suurus oleneb viimase kolme kuu teenistusest ja perekonna suuruselt ja seda maksetakse eranditult kõigile kuue kuu kestel. Rendisaajatel invaliididel palume silmaspidada asjaolu, et uue hooldusseaduse alusel arvestatakse seda toetust kui sissetulekut ning vastavalt selle suurusle kärbitakse ühtlusrenti.

2). Töötatöölise hoolekandetoetus (Arbeitslosenfürsorge)

Seda toetust maksab, samuti nagu eelmist, tööamet kõigile töövõimelistele, vastavalt nende elukutse palgateriifi ja perekonna suurusle. Seda makstakse peale töötatöölise toetuse lõppu, ning ta on eelmisest tunduvalt väiksem.

Pikemaajalise töötaoleku puhul on võimalik töötatöölise hoolekandetoetuse saajatel tööametilt saada, vastava põhjendatud soovivaalduuse esitamisel, ühekordset rahalist toetust riituse

jalanõude jne. muretsemiseks. Samuti maksetakse talvekuude jooksul (tavaliselt jõuludeks) ühekordne väiksem toetus küttematerjali muretsemiseks.

Siinjuures rendisaajatele tähelepanuks, et töötatöölise hoolekandetoetust ei loeta mitte sissetulekuks ning seepärast on igaüks õigustatud saama tait renti, kuid rent võetakse omakorda tööameti poolt arvesse ja vastavalt sellele kärbitakse toetust.

3). Heaolu toetus (Wohlfahrtsunterstützung)

Heaolu toetust maksetakse kõigile töövõimetutele (väljaarvatud rendisaajad sõjainvaliidid) s.t. vanadele, mittehaiglasviibivatele kroonilistele haigetele jne. ja kuulub võimaliku majandusliku olukorra paranemisel tagasimaksmisele.

Heaolu toetuse saajatele antakse tasuta korter või selle üür ning samuti eritoetusi küttematerjali muretsemiseks talvel.

See toetus on eelmainitud toetustest kõige väiksem ning võimaldab ainult kõige minimaalsemat äraelamist. Ka siin on võimalik eriti tungivatel juhtudel saada eritoetust riidetuse, jalanõude jne. muretsemiseks.

- - -

Saksa hoolekanne üldiselt võimaldab ainult minimaalset äraelamist ning mida suurem on hoolealuse perekond, seda väiksem on igale liikmele langev toetuse osa. Näit. kui perekonnapea saab toetust DM. 17.- nädalas, siis suureneb see abikaasa ja iga lapse pealt ainult paari marga võrra nädalas.

Eversburgi invaliidid laiali

Seoses IRO hooldusel olnud laagrite likvideerimise ja D.P.-de aegajalise Saksa majandusse lülitamisega, lõpetas Eversburgi õppekool kui üks viimaseid Briti tsoonis asunuist IRO hooldusel olnud laagreist - väljaarvatud emigratsioonilaagrid - neil päevil oma edaspidise hooldamise ning õppekoolis viibinuil oma vigastustele sobivalt uut elukutset õppinud invaliididel tuli asuda üle Briti tsooni laiali Saksa majanduses asuvasse laagrisse, ehk erakorteritesse, et alates nüüdsest hakata elama omal käel.

Eversburgis asunud umbes 60-st eesti invaliidist asus üle 20-ne, koolis eriti häid teadmisi oma erialal näidanud kursuslast, Bedburgi pr. Irene Soodla algatusel organiseeritud ja ellukutsutud rahvusvahelisse töökeskusesse (Arbeits-Centre), et oma uutel kutsealadel edasi töötada ja seega endale eluüldpidamist teenida, kuna teine osa emigratsiooni- ja Saksa laagrisse laiali valgus ning üksikutel, nõutavat sissetulekut omavail, korterit õnnestus saada uutes Saksa valitsuse poolt ehitatud asulais (Siedlung).

Asutati "Eesti Sõjapimedate Ühing"

Eesti sõjapimedad Saksamaal arvestades oma eriolukorda, lahkusid Eesti Invaliidide Ühingu ja asutasid käesoleva aasta aprilli algul juriidilise isiku õigustega Eesti Sõjapimedate Ühingu, asukohaga Lübeckis.

Eesti Sõjapimedate Ühingu peale kolmeliikmelise juhatus - juhatus esimeheks härra Heino Areda - ja kolmeliikmelise revisjoni-komisjoni 4 tegevliiget.

LÜBECK - EESTI INVALIDIDE SUURIM KESKUS

Eversburgi õppekooli likvideerimise ja invalidide laialisaatmisega on eesti invalidide suurimaks keskuseks kujunenud Briti tsoonis Lübeck - Schleswig - Holsteinis, cma 38 EIÜ tegevliikme-ga. Oludest tingituna on moodustatud siin kaks osakonda asukohta-dega Lübeck-Meesen (24 tegevliiget) ja Lübeck-Artillerie (14 liiget), kellede tegevust juhivad kohepealsed juhatused.

Teiseks suurimaks invalidide keskuseks Briti tsoonis on Olden-burg i. Old. Seal asub 36 EIÜ tegevliiget, ja on loodud EIÜ osakond mida juhib 25. mail k.a. osakonna üldkoosolekul valitud kolmeliik-meline korrapärane juhatus. Juhatusse kuuluvad kasv! Enno Valvas - esimees, Heino Marandi - sekretär ja Erich Kreitsmann - laekur.

OO, NUKKER PENI

Uks peni istub, nurka kükitud;
nii vesisilmil vaatab, ihatseb.
Laud tais on sööke lükitud,
peab pidu inimene, lihatseb.

Uks nukker peni vahib, niutsatab.
Suu jookseb vett ja soolik koriseb.
Vast pilgu roosk ta pihta siutsatab.
Sööb inimene, juues joriseb.

Oo, nukker peni, ma niisamuti,
niisamuti kui sina alati
suurt tunnen nälga, janu, valugi,
saan õnne ma niisama palati.

Kurb söber, peni, mina sinuga!
Ma inimene väes jõuetu.
Oo, hunda, ulu ühes minuga:
sa ses. ja teises näljas nõutu ma.

(Henrik Visnapuu luuletus-
kogust "Tuuline teekond")

TÄHELEPANUKS!

Kõigil kaasvõitlejeil ja osakondadel palume tulevikus kõik ra-halised sissemaksud, nagu liikmemaksud, toetused jne. sissemakssta ühingu posti jooksvale arvele: PSchA Hamburg, Konto nr. 15392.

KRISTLUS JA EESTI SÕJAMEES

See teema tohiks olla aktuaalne, sest kristlusest kõneldakse tänapäeval väga palju, samal ajal, kui vabas maailmas viibiv eesti sõjamees peab taluma kisendavat ülekohtu kristliku maailma poolt. Ent leidub kaasmaalastegi seas isikuid, kes viskavad kive meie sõjamehele, nii mõnigi kord kristliku sildi all. On loomulik, et see tundub eesti sõjamehele valusana ja suurima ülekohtuna, kuna eesti sõjamees on võidelnud õiget võitlust. Õnnetu lõpp ei ole ju tema süü.

Kaasvõitlejana ja kaaskannatajana lubatagu minul teha selle teema ulatuses mõningaid märkmeid.

Milles seisneb õieti tõeline kristlus? Kas on see puhtkonfessionaalne küsimus, teoreetiline arutelu või ainult kantsliteema?

Teame, et igal kristlikul konfessioonil on "oma tõde", mis ei salli teisi. Ühtlasi on tõsi, et iga jutlustaja annab kristlusele erivärvingu. Erapooletuseisukohavõtt ei ole mitte päris kerge. Ent ometi on see võimalik tingimusel, kui jätame kõrvale kristluses konfessionaalsed erinevused ja vaenu ning teoreetilised seisukohad, võttes möödupuuks ainult Jeesuse isiku ja õpetuse evangeeliumide alusel. Mida leiame siis? Mis on kõige olulisem Jeesuse õpetuses?

Jeesuse maejutluses leiame lühikese ja selge lause: "Seepärast kõik, mida te tahate, et inimesed teile teevas, tehke ka neile; sest see on käsuõpetus ja prohvetid." (Matt. 7, 12.) Selles lauses on Jeesus avaldanud kõige olulisema ja justsee lause peaks olema iga kristlase usutunnistuseks. Nii imelihtne ja arusaadav. Sellesse Jeesuse lausesse koondatud tõekspidamise rakendamine looks alles tõelise kristliku ühiskonna.

Kahjuks on tänapäeva kristlik ühiskond kaugel sellest tõest. Tõekspidamise asemel - teeni ligemist, - valitseks nagu põhimõte - löö inimest! - Selle asemel, et juhtida inimest teenima ligimest, uputab kristlik maailm teoreetilistesse pisi-asjadesse, zhongleerides kõlavate lööklausetega inimvabadust. Kristlik maailm näib unustanud olevat Jeesuse sõnad: "Tõesti Ma ütlen teile, mida te iial olete teinud ühele nende Mu vähemate vendade seast, seda te olete Minule teinud!" (Matt. 25, 40.)

Milline on eesti sõjamehe vahetõeline kristlusega? Kas võime üldse kõnelda eesti sõjamehest kui kristlasest? Näib, et nn. kristlik maailm ei tahaks nagu näha eesti sõjamehes tõelist kristlast. Paljukannatanud eesti sõjamehele ulatatakse leiva asemel kivi. Osa kaasmaalasi toimib samuti, nähes ainult negatiivset suurima kaaskannataja juures. Allakäinud tüüp, patune, alkoholik, häbi-plekk eesti rahvale jne. Sääraselt on tituleerinud osa kaasmaalasi eesti sõjameest. "Kristlik maailm" on süüdistanud eesti sõjameest võitluse pärast ühe "armsa liitlase" vastu. Osa kaasmaalasi ei pea eesti sõjameest enda vaariliseks aga sellepärast, et ta võitles saksa mundris, kuna nad ise samal ajal tagalas mängisid heroilist kohvikupatriooti.

Aeg on tõele näkku vaadata ja tunnistada, et eesti sõjamees ei võidelnud mitte ainult oma eluõnne, oma maa ja rahva eest, vaid

kogu kristliku maailma eest. Sama kristliku maailma eest, kes on seevõrd pimedusega loodud, et veel tänapäevalgi otsib eesti sõjamehe võitluspanuses kuritegelikkust.

Aeg on maskid maha võtta, valede tagant välja tulla ning tunnista, et eesti sõjamees kahes sõjas on tõestanud oma valmisolekut elu ohverdada sõprade ja kristluse eest. "Suuremat armastust ei ole kellelgi kui see, et ta jatab oma elu oma sõprade eest," ütleb Jeesus. (Joh. 15, 13.)

Kõikide austus peaks olema nendega, kes oma elu jätsid Narva ning Tartu all, Sinimägedel, Volhovi sois ja mujal selleks, et kristlik maailm võiks elada.

Tuhandeid eesti mehi ja naisi loob praegu endale kodu vabas maailmas. Kes andis nendele selleks võimaluse? Kas "kolmanda võimaluse" mehed? Ei, isegi neist paljud maitsevad praegu vabadust vabas, kristlikus maailmas, tänu vaid eesti sõjamehe ennatohverdavale panusele.

Eesti sõjamees ei võlgne kellelegi midagi. Ta ei oota ka tänu, vaid nõuab ainult kristliku maailma sõgedate seisukohtade revideerimist, oma võitluse tunnustamist ja õigust oma missiooni jätkamiseks.

Eesti sõjamees ei ole kade neile konjunktuuri-patriootidele, kes on end ehtinud heroiliste saraküünaldega, ent tuleva võitluse puhul jälle nurka poevad, seniks kui teised on kastanid tulest välja toonud. Eesti sõjamees teab, et ülekohus, mis teda on surunud Saksamaa varemeis kasarmunurkadesse, ei kesta igavesti. Kristlasena teab ta, et Kolgata tee ei lõpe surmaga, vaid ülestõusmisega.

Neile kaasmaalastele, kes eesti sõjameest on pildunud pori ja laimuga, ütleksin niipalju, et sõjamehe võitlustee ei ole kunagi kaetav lillalise moraali vahuga. Elu-surma piiril näib mõnigi tööde teisiti, kui seda nn. kristlikus maailmas peenraha eest osta saab. Küpsuseksam, mis sooritatakse tuleristsedel, on ainulaadne ja annab õiguse olukorda ja tõdesid näha pisut teisiti, kui kantsli- või salongimoraal seda ettekirjutab.

Ja lõpuks: millise õiguse omad sina, "salongi-rahvuslane", arvustada eesti sõjameest? Sinu kaalupoolel on esialgu ainult sõnad. Sõduri kaalupoolel on aga teod. Teid peab hinnatama tegude, aga mitte sõnade järele, on kristlik seisukoht. (Jak. 2, 24.)

Sõjamehe langenud kaasvõitlejad on oma tegude eest aru andmas Sellele, kes neid juhtis lahinguis kristluse ja maailma vabaduse nimel, oma Jumala juures. Temale, ainult Temale anname kord aru meiega. Ka sina, kaasmaalane. Ja kui siis need kivid, mis sa oled heitnud eesti sõdurile, langevad sinule tagasi, siis on kahetseda hilja.

E.I.Ü.le juriidiline nõuandja

Eesti Invaliidide Ühingu juriidiliseks nõuandjaks on Eesti rahvusest Lübeckis praktiseeriv, EÜ toetavliige advokaat ja notar ksv. Egon Umbria.

Kõigil juriidilist nõu vajavatel kaasmaalastel palume vastavate küsimustega pöörduda EÜ juhatuse poole - nende edasitoimetamiseks juriidilise nõuandjale. Vastused tuleks igakord ära järgmises "Eesti Invaliidi" numbris.

ESIMENE VÄLISTOETUS EESTI INVALIIDIDE KODU RAJAMISEKS

Esimese toetusena välis-eesti ringkondadelt saabus neil päevil Rootsi Eesti Abi Invaliidfondilt Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondile (lüh. EIKAF) DM. 1000.-

Sellega on astunud esimene samm välisringkondade poolt meie invaliidide ühise sihi: - oma enese kodu loomise püüetes meie invaliididele.

Meie, eesti invaliidid Saksamaal tunneme tõsist hädameelt, et võitlus meie olemasolu eest on tähelepanu äratanud ja tahame loota, et meisse kõikjal samasuguse hädahtlikkuse ja arusaamisega suhtutakse.

NÜRNBERGI KOKKULEPE

EVÜ ja EIÜ koordineerivad oma tegevust

Eesti Võitlejate Ühingu juhatuse ja EIÜ esimehe ksv! E. Kikerpill'i vahel saavutati Nürnbergis järgmine eelkokkulepe:-

1. EVÜ Invaliidide Sektsioon likvideerub ja liikmeskond ühineb EIÜ tegevliikmeskonnaga. Seega kujuneks EIÜ ülesaksamaaliseks ainukseks eesti invaliide koondavaks ühinguks.

2. EVÜ ja EIÜ koordineerivad oma tegevust esialgselt ainult karitatiivses osas.

3. EIÜ soovitab oma liikmeskonnale individuaalset EVÜ liikmeks astumist ja võimaluste piirides kutsub ellu EVÜ osakondi Briti tsoonis.

4. EIÜ toetab igat EVÜ sammu ja üritust, kui sellega ei eksita EIÜ põhikirja punktide vastu.

5. EVÜ kutsub oma liikmeskonda üles astuma EIÜ toetavliikmeks ja toetab omapoolse täie panusega EIÜ-d tema sihtide ja eesmärkide saavutamiseks ja aitab suuremaulatuslikuma abi organiseerimise oma osakondade ja liikmeskonna kaudu kõikjal maailmas.

6. Tegelik EVÜ ja EIÜ ühinemine üheks organisatsiooniks jääb mõlemate organite peakoosolekute otsustada.

EESTLASTE KESKORGANISATSIOON LÄÄNE-SAKSAMAAL

Saab aasta juba ajast, kui kerkis esile kultuurautonoomia taotlemine saksa paguluses viibivale eestlaste perele. Selle saavutamiseks oleks kindlasti olukorra parandamiseks palju saavutatud - kuid kas on aga õige, et lootes kultuurautonoomia saamisele, on jäetud hooletusse eestlaste organiseerimine üle Lääne-Saksamaaliselt (sest tsoonide mõiste on nagunii ajalukku minemas) üheks kindlaks ja tugevaks pereks.

Praeguse neljatuhande pealise eestlaskonna juures, milline peasjalikult koosneb Saksamaale jäävast n.n. "kövast südamikust" pole mõeldav senise ühe-tsooni-ulatuses korraldatud eestlaste organiseerimisviisi jätkumine, kus igal tsoonil on omaette keskesindus, millised majanduslike raskustega võideldes omas töös kuigi edukad olla ei suuda, ning milliste ülalpidamine meie väikesele eestlaste

perele lõppude-lõpuks ikkagi ülejõu käivaks muutub.

Briti akuutseks on see küsimus muutunud Lääne-Saksamaa Eesti Abistamise Fondi ellukutsumisega Eesti Võitlejate Ühingu poolt, milline aga tegelikult on senini rakendamist leidnud ainult Ameerika ja Prantsuse tsoonides, kuna Briti tsoon tahab äraoodata lõpliku selguse saamist kultuurautonoomia küsimuses.

Eesti Invaliidide Ühing toetab sellise ülelääne-Saksamaalise abistamise fondi loomist, millise rakendamine ka Briti tsoonis kõige kiiremas korras tuleks läbi viia, kuid ta ei peaks olema mitte ararippuv ühest organisatsioonist oma asukoha suhtes, vaid peaks asuma mingi ülelääne-Saksamaalise eesti organisatsiooni juures, milline hõlmaks tervet eestlaste peret ning millise juhtimist teostaks demokraatlikus korras valitud juhatus, ning sellega automaatselt omaks kõikide ringkondade usalduse.

See üldorganisatsioon peaks olema sellisel kujul moodustatud, et tema juurde oleks võimalik äramahutada kõik meie praegused eriolukordadest tingituina erisidte teotlevad organisatsioonid.

Ühenduses ülaltooduga pöördus Eesti Invaliidide Ühingu juhatus Briti Tsooni Eestlaste Esinduse poole sooviga, võtta sellise keske eestlaste organisatsiooni moodustamise algatus oma peale.

Peaks see aga mingisugusel põhjusel äparduma, siis on selge, et Eesti Invaliidide Ühing ühineb Lääne-Saksamaa Eestlaste Abistamise Fondiga sellisel kujul, nagu ta juba Ameerika ja Prantsuse tsoonides on rakendatud.

T o e t u s e d

Kõik võimalikud rahalised toetused Eesti Invaliidide Ühingu ja Eesti Invaliidide Kodu Asutamise Fondile palume saata otseselt EIU panga-arvele, Handelsbank in Lübeck, Depositenkasse Marli, konto nr. 51/22802.

Palutakse andmeid

Kõigil, kes teavad midagi kaasmaalaste Paul MATTLA ja Rudolf PRUUS'i saatusest või asukohast, palume sellest lahkelt teatada EIU juhatusale.

K A A S T Ö Ö D

Võimalikud kaastööd "Eesti Invaliidis" avaldamiseks palume saata EIU juhatusale järgmisel aadressil:

Verein Estnischer Invaliden e. V.

(24a) Lübeck

Marlistr. 101 Haus 1/5

Germany